

Bevarandeplan för Natura 2000-området Saxåns mynning-Järavallen SE0430162

Lundåkrabukten, Foto: Eva Ohlsson

Grunduppgifter om Saxåns mynning-Järavallen

Län:	Skåne
Kommuner:	Landskrona och Kävlinge
Läge:	Lundåkrabukten, mellan Landskrona och Barsebäckshamn
Markägare:	Enskilda, Svenska Kyrkan, kommun, Naturvårdsverket
Areal:	1956,6 ha
Skyddsform:	Större delen naturreservat
Bakgrund:	pSCI beslutat av Regeringen 2002-01 SCI fastställt av EU-kommissionen 2004-12 SAC fastställt av Regeringen 2011-03 Bevarandeplan fastställd & kungjord av Länsstyrelsen Skåne 2017-12-21 respektive 2017-12-22
Reviderad:	2017-07

Vad betyder Natura 2000?

EU bygger ett nätverk av områden med skyddsvärd natur som kallas Natura 2000. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa. Natura 2000 har tillkommit med stöd av två EG-direktiv; Fågeldirektivet (EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009) om bevarande av vilda fåglar och Habitatdirektivet (EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen. Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning om områdesskydd m m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom Natura 2000-området kräver tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Vad är en bevarandeplan?

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden och vilken skötsel som behövs för att dessa naturvärden ska finnas kvar långsiktigt. Bevarandeplanen beskriver vilka verksamheter och åtgärder som kan hota de arter och livsmiljöer som ska skyddas i Natura 2000-området. Bevarandeplanen innehåller också viktig information som används som underlag vid samråd och tillståndsprövningar av verksamheter och åtgärder inom Natura 2000-området.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanerna redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Vad är bevarandestatus?

Natura 2000 innebär att alla EU-länder ska vidta åtgärder för att naturtyper och arter som utpekats ska ha *gynnsam bevarandestatus*. Det innebär att man ska försäkra sig om att de utpekade naturtyperna och arterna finns kvar långsiktigt i Europa. För en naturtyp kan *gynnsam bevarandestatus* innebära att man bevarar de strukturer och funktioner

som finns i naturtypen och att de arter som är typiska för naturtypen finns kvar i livskraftiga populationer. För en art innebär *gynnsam bevarandestatus* att arten finns i livskraftiga populationer och att förekomsten av dess livsmiljö är tillräcklig. I bevarandeplanen anses fullgod bevarandestatus vara densamma som gynnsam.

Viktigt att tänka på

För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas. Bevarandeplanen för ett Natura 2000-område kan revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningarna förändras. När bevarandeplanen förändras medför det att den måste fastställas på nytt. Då ges markägare och andra berörda möjlighet att lämna synpunkter. Vid tillståndsprövning är det viktigt att utnyttja den nya kunskapen som finns i reviderade bevarandeplaner även innan dessa planer har beslutats.

Mer information om Natura 2000

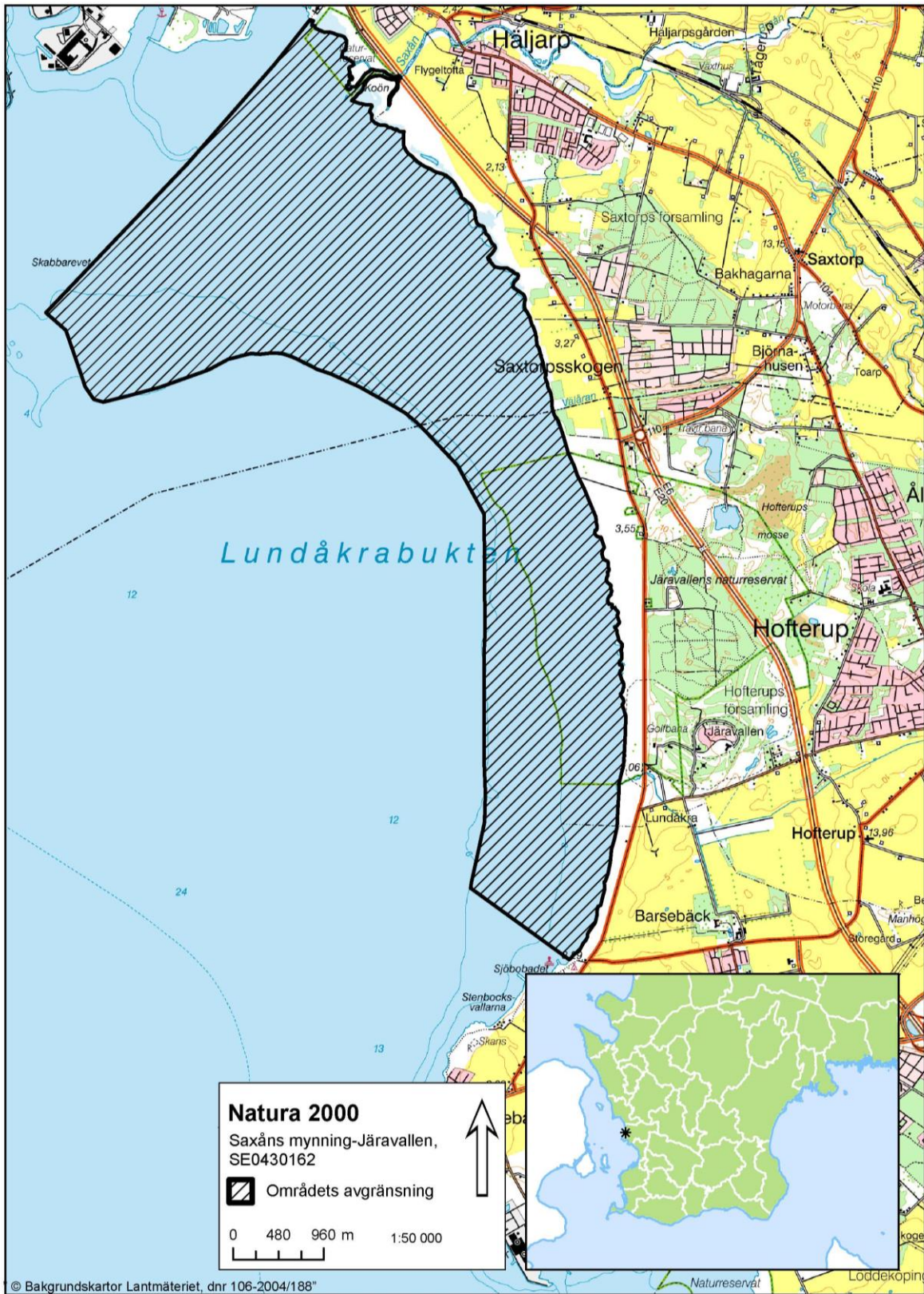
Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/skane/N2000 eller telefon 010-224 10 00

Naturvårdsverkets hemsida: www.naturvardsverket.se

Innehållsförteckning

ÖVERSIKTSKARTA.....	5
OMRÅDESBESKRIVNING.....	6
INGÅENDE NATURTYPER OCH ARTER ENLIGT NATURA 2000	8
Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden	10
Bevarandemål.....	10
Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus.....	13
HOTBILD – VAD KAN PÅVERKA NATURA 2000-OMRÅDET NEGATIVT?.....	17
SKYDD OCH BEVARANDEÅTGÄRDER.....	20
Skydd och reglering.....	21
Prioriterade bevarandeåtgärder	22
Restaureringsåtgärder	22
Löpande skötsel	22
Uppföljning	23
REFERENSER.....	23
BILAGOR	24
Bilaga 1: Karta med naturtyper enligt Natura 2000 (1 av 3)	25
.....	25
Bilaga 1: Karta med naturtyper enligt Natura 2000 (2 av 3)	26
.....	26
Bilaga 1: Karta med naturtyper enligt Natura 2000 (3 av 3)	27
Bilaga 2	28
Naturtypskoder för kartan	28
Bilaga 3, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna.....	29

Översiktskarta

Bevarandeplan för Natura 2000-området

Saxåns mynning-Järavallen (SCI), SE0430162

Länsstyrelsen Skåne

Områdesbeskrivning

Natura 2000-området Saxåns mynning-Järavallen utgörs av den allra mest grunda (0–6 m djup) delen av havsområdet Lundåkrabukten, mellan Landskrona och Barsebäckshamn och bitvis inkluderas även delar av stränderna. Förutom en smal remsa i söder ingår hela Natura 2000-området i naturreservatet Lundåkrabukten.

Den norra delen av bukten är betydligt mer långgrund, och därmed mer skyddad från vågverkan, än den södra och huvudparten av området är grundare än 3 m. Som följd av detta är stranden i den norra delen stabil medan den i söder är utsatt för mer påverkan från havet genom växelvis erosion och ackumulation, men i huvudsak är den i balans. I den södra delen, 200–400 m ut från stranden, löper ett pärlband med dynamiska sandrevlar parallellt med strandlinjen. Vid lågvatten kan stora partier av botten ligga blottad. Saxån mynnar i den nordöstra delen av området och åvattnet för med sig sedimentpartiklar som skapar deltabildning och en uppgrundning av botten i och i närheten av mynningsområdet

Sand- och grovmobottnar dominerar området och täcker den underliggande berggrunden av dankalksten. I lugnt vatten, mellan revlarna och runt åmynningen kan man hitta en brun film av organiskt material.

Strömmarna i området är direkt påverkade av strömmen i havsområdet utanför bukten. Saltvattenssprångskiktet, haloklinen, i Öresund ligger i allmänhet på 10–12 m djup. Ovanför denna varierar salthalten i allmänhet mellan 8–15 psu¹ och dominerande strömriktning är nordlig ute i sundet. Högre salthalt kan dock förekomma även i ytnära vatten. Vattenomsättningen är som på de flesta grundområden till stor del beroende av vind- och vågaktivitet. Pålandsvind ger större vattenomsättning än frånlandsvind då stora ytor kan torrläggas.

Havsbottnen inom området domineras av sandbankar som ställvis är fria från vegetation och ställvis bevuxen med ålgräs (*Zostera marina*) vilken i Lundåkrabukten påträffats även utanför området, ner på djup om dryga 6–7 meter, eller kärlväxter som nate (*Potamogeton pectinatus*)/nating (*Ruppia cirrhosa* och *R. maritima*). En närmare beskrivning av naturtyper och arter finns under rubriken ”Beskrivning av naturtyper och arter”.

De vegetationstäckta bottenarna tjänar som substrat, föda och skydd åt en mängd organismer, bl a för fisk såsom sandstubb, horngädda och sjurygg. För de kommersiella arterna sill, torsk, ål, havsöring samt flera arter av plattfisk är det grunda vattenområdet mycket viktigt för fortplantning och/eller uppväxt². Bottenfaunan av ryggradslösa djur i Natura 2000-området är relativt artfattig men mycket individrik både på botten täckta av eller fria från vegetation.

¹ psu=practical salinity unit, en sk ”tillämpad salthaltsenhet”. Tidigare användes promille.

² Området är av riksintresse för yrkesfisket som rekryteringsområde för ål och flatfisk.

Området är av stor betydelse för fågellivet under hela året. De grunda vattenområdena och revlarna erbjuder rik tillgång på smådjur vilket utnyttjas intensivt vid födosök. Vissa arter betar även växtdelar på land och i vattnet. I häckfågelfaunan ingår flera arter t ex gravand, skedand, strandskata, större strandpipare, tofsvipa, rödbena, skärfläcka, fisktärna, silvertärna, småtärna (VU³) och gulärta. De rödlistade arterna sydlig kärrensnäppa (CR) och storspov har tidigare häckat i området och kentsk tärna rastar ibland i södra delen av området.

Havsområdet är ett mycket viktigt uppväxtområde för ejderungar (ejder är listad som sårbar av Artdatabanken 2015). Direkt efter kläckning på Saltholm simmar dessa ejderungar bl a till Lundåkrabukten och i takt med att de växer nyttjar de allt från de mest grunda områdena ut till vatten med större djup.

Störst betydelse har Lundåkrabukten för rastande och övervintrande fåglar. Mängder av fågel av åtskilliga arter, t ex svanar, gäss, änder, sothöns, måsfåglar och vadare uppehåller sig då i området. För dykande sjöfågel är den norra halvan av bukten den viktigaste och under vintern kan stora mängder bläsand, gräsand, sothöna, knölsvan, knipor, vigg och skäggdopping ses.

Tumlare nyttjar området året om liksom även säl, främst knobbsäl. För knobbsäl utgör Skabbarevsområdet sannolikt den viktigaste viloplatsen i svenska Öresund under åtminstone vintern och bukten erbjuder ett bra födosöksområde.

Den mindre del av strandmarken som ingår i Natura 2000-området utgörs av ohävdade partier där bladvass dominerar. Större delen av strandlinjen i övrigt, som ingår i området, är fri från flerårig vegetation. Här finns dock uppspolade vallar med ålgräs och makroalger som också utgör en viktig födokälla för områdets fågelliv. Tidigare tillvaratogs detta material som gödning samt för att bygga hägnader.

Vid jämförelse mellan dagsläget och med flygbilder från 1939 har stora förändringar skett på angränsande landområde. Stora utfyllnader har gjorts i norra delen av bukten, omfattande bebyggelse har skett uppströms i Saxån och jordbruket har undergått mer rationalisering. Utfyllnaderna har sannolikt påverkat strömmarna i bukten norra del och förändrat exponering och erosionsmönster. Kring Saxåns mynningsområde har en påtaglig uppgrundning skett där en ökad sedimenttransport från dagvatten och jordbruk troligen är bidragande orsaker. Förändrad och upphörd beteshävd har också bidragit till att strandmarker vuxit igen, bladvass expanderat ut i havet och bl a häckningsområden för framförallt vadarfåglar försvunnit.

Väster om Hofterup finns ett par områden där sandsugning förekommit. En täkt ligger mellan 3–6 m djupkurva och den andra, strax utanför Natura 2000-området, mellan 6-10

³ Enligt Artdatabankens Rödlista 2015. VU= sårbar, EN= starkt hotad, CR=akut hotad.

m. Den på grundare vatten har en diameter på ca 200 m och den andra på ca 400 m. Groparna från dessa täkter har inte lyckats läkas på naturlig väg, troligen pga buktens skyddade läge med avseende på havsströmmar. Betydligt senare spår av mänsklig aktivitet finns längre norrut, sydväst om Häljarp, i form av en bassäng och en drygt 2 km lång kanal som grävdes för att bärga den flytdocka som slet sig och till slut strandade vid Flygeltofta ängar under adventsstormen 2011. Arbeten med att försöka återställa främst bassängen men till viss del även kanalen utfördes under 2012 och 2013.

Saxån och dess avrinningsområde som har en areal på 36 000 hektar består till 79 % av jordbruksmark. Norr om Saxån, utanför Natura 2000-gränsen mynnar Örjadiket som för med sig föroreningar från omgivande industrimarker. I gränsen mellan Landskrona och Kävlinge mynnar bäcken Vålåran och längre norrut Sandåkerbäcken. Saxån-Braån mottar kommunalt avloppsvatten från Svalövs reningsverk och dagvattenutsläpp från flera tätorter. Andra viktiga källor för miljöfarliga ämnen är Landskronas industrier, Landskronas reningsverk, Lundåkras avfallsupplag, Gipsön och från den närbelägna omfattande sjöfarten i Öresund inklusive ett ankringsområde sydväst om Natura 2000-området.

Området nyttjas för flera olika fritidsaktiviteter som fågeljakt, bad, hästridning, kite- och vindsurfning, promenader, bad, olika former av naturstudier och sportfiske (främst i Saxåns mynning).

Natura 2000-området bör utökas i havet eftersom naturtypen sublittoral sandbottnar, med eller utan vegetation, finns på större djup än 6 m.

Ingående naturtyper och arter enligt Natura 2000

Områdets naturtyper (se tabell 1 och bilaga 1) konstaterades vid fältbesök under växtsäsongen år 2008.

Tabell 1. Förekommande naturtyper i Saxåns mynning - Järavallen med arealer 2008 och Natura 2000-arter. Natura 2000-koder inom parentes. Naturtyperna indelas i fullgod bevarandestatus där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod naturtyp uppfylls definitionen för naturtyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter. Utvecklingsmarker kan inte definieras som en naturtyp idag men kan omföras till någon naturtyp med aktiva åtgärder eller med naturlig förändring efter lång tid.

Naturtyp	Areal (ha) med bedömd bevarandestatus		
	Fullgod	Icke fullgod	Totalt
Sublittoral sandbankar (1110)	-	-	1657,5
Sublittoral sandbankar – Sublittoral sandbank med vegetation dominerad av ålgräs/marina kärlväxter (1111)	1039,3		
Sublittoral sandbankar - Sublittoral sandbank fri från vegetation (1113)	618,2		
Estuarier (1130)	9,2		

Ler- och sandbottnar som blottas vid lågvatten (1140)	271,0		
Rev – Biogent rev, mussel- eller ostronbank (1171)	15,4		
Total areal naturtyper		1953,1	
Icke naturtyp			
<i>Utvecklingsmark mot:</i>			
Ler- och sandsediment med glasört och andra annueller (1310)		3,5	
Total areal utvecklingsmarker		3,5	
Total områdesareal		1956,6	
Natura 2000-arter		Bevarandestatus	
Tumlare (1351) ♦		Icke fullgod	
Knubbsäl (1365) ♦		Fullgod.	
♦ Ny art som inte är beslutad av regeringen.			

Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden

Det övergripande bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s Art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper inklusive typiska arter eller Natura 2000-arter som utgjort grund för utpekandet av området. Genom att ha ett gynnsamt tillstånd bidrar Natura 2000-området till att skapa eller upprätthålla en gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

Bevarandesyftet med Natura 2000-området Saxåns mynning-Järavallen är att bevara ett långgrundt havsområde med tillhörande fauna och flora och områdets naturligt dynamiska geomorfologi. De prioriterade bevarandevärdena är de förekommande naturtyperna *sublittoral sandbankar* (naturtypskod 1110) inklusive underklasser, *estuarier* (1130), *ler- och sandbottnar som blottas vid lågvatten* (1140) och *rev- biogent rev, mussel- eller ostronbank* (1171) som med deras rikliga förekomst av föda, bl a bottenlevande ryggradslösa djur, är en förutsättning för områdets betydelse för fåglar, fisk och marina däggdjur. Naturtyperna ska därför skyddas. För Natura 2000-arterna tumlare och knobbsäl är bevarandesyftet att förekommande populationer ska vara livskraftiga.

Motivering till Natura 2000-klassning: Saxåns mynning-Järavallen är ett långgrundt havsområde med bl a sandbottnar, revlar, musselbankar och nate/nating- och ålgräsängar. Det innehåller även ett flodmynningsområde – estuarium. Natura 2000-området har en naturlig dynamik som är viktig att bevara där t ex revlar omformas vid ändringar i vågriktning och vattenstånd. Vid frånlandsvind kan stora ytor torrläggas. Det rika marina djurlivet ska bevaras och områdets förutsättningar som uppväxtmiljö, skydd, livsmiljö och övervintringsplats för förekommande fisk- och fågelarter ska bevaras och tryggas. Havsområdet är av särskild betydelse som uppväxt- respektive rekryteringsområde för ål och flatfisk och som övervintringsområde för sjöfågel, men även som häcknings- och rastningslokal för vadarfåglar och kustfåglar. Tumlare och säl, framförallt knobbsäl, nyttjar området.

Bevarandemål

Arealmål

Förekommande naturtyper ska ha minst följande arealer:

- sublittoral sandbankar (1111) 1039,3 ha
- sublittoral sandbank dominerad av ålgräs/marina kärlväxter (1113) 618,2 ha
- estuarier (1130) 9,2 ha
- ler- och sandbottnar som blottas av lågvatten (1140) 271,0 ha
- rev – biogent rev, mussel- eller ostronbank (1171) 15,4 ha

Gemensamma bevarandemål för förekommande naturtyper

Hydrografiska villkor i form av vattenstånd, strömmar, vågor, sötvattensflöde och vattenutbyte ska variera naturligt i tid och rum.

Naturtyperna och livsmiljön ska vara i ett tillstånd som stödjer dess ekologiska funktioner samt diversiteten i associerade samhällen.

Det ska finnas förutsättningar för fiskars lek- och uppväxt och naturtyperna ska fungera som viktigt födosöksområde för fiskar. För ål och plattfisk ska det fungera särskilt väl som uppväxtområde.

Naturtyperna ska kunna fungera som livsmiljö/fodosöksområde och rastplats samt häcknings- och övervintringsområde för en mängd olika sjö- och kustfågelarter.

Det ska finnas fria passager för djur och växter i alla livsstadier för att upprätthålla en konnektivitet inom området och mellan områden.

Bottnarnas struktur ska vara intakt och ge förutsättningar för bentiska samhällen och associerade arter att upprätthålla sina ekologiska strukturer och funktioner, artdiversitet och förekomst av arter.

Naturtyperna ska vara naturliga med avseende på djupförhållanden, substrat och bottenstruktur samt vattenståndsvariationer så att det finns förutsättningar för bentiska samhällen och associerade arter att upprätthålla sina ekologiska strukturer och funktioner.

Vattenkvaliteten ska ha minst god status⁴. Den antropogena belastningen i form av utsläpp och läckage av övergödande näringsämnen, olja och andra kemikalier ska vara i koncentrationer som inte resulterar i negativa direkta eller indirekta effekter på arter och funktioner i naturtyperna. Halten av näringsämnen ska vara låg. Vattnet ska vara klart med ett siktdjup och ljusklimat som är förknippat med naturtypen och dess naturliga förutsättningar. Syrgashalten ska vara god.

Vegetationen ska vara karakteristisk för naturtyperna. Utbredning, area och tillstånd hos vegetationen stödjer dess ekologiska funktioner samt diversitet i associerade samhällen. Strukturbildande vegetation av exempelvis ålgräs/nate/nating ska finnas, med en utbredning, area och i ett tillstånd som stödjer dess ekologiska funktioner samt diversitet i associerade samhällen. Bottenfaunan ska vara karakteristisk för naturtyperna och finnas i livskraftiga populationer.

⁴ Vattenkvaliteten ska enligt Vattendirektivet ha god ekologisk och kemisk status. Enligt Havsmiljödirektivet är kravet att kvaliteten ska vara av god miljöstatus. Direktiven överlappar från strandlinjen till en sjömil utanför baslinjen.

Mänskliga aktiviteter, verksamheter och vistelser ska inte inverka negativt på viktiga processer, funktioner, strukturer samt karakteristiska – och typiska arter.

Främmande arter eller populationer ska inte inverka negativt på artsammansättning eller populationsstorlekar hos de naturligt förekommande arterna.

Specifika bevarandemål för en viss naturtyp

Estuarier: Sötvattenstillförseln ska bibehållas med en naturlig blandning av söt- och saltvatten. I åmynningen ska pågå en naturlig ansamling av finare sediment till sand- och gyttejebankar.

Ler- och sandbottnar som blottas vid lågvatten: Naturtypen ska präglas av återkommande naturliga störningar med periodvisa blottläggningar av botten. Blottläggning av botten ska variera naturligt i tid och rum och beror av vattenstånd.

Biogena rev: Blåmussla (*Mytilus edulis*) ska bilda rev och finnas i livskraftiga bestånd. Utbredning, area och tillstånd hos revet ska stödja dess ekologiska funktioner samt diversitet i associerade samhällen.

Exempel på förekommande typiska arter, som också ska finnas, i naturtyperna

Sublittoral sandbankar: ålgräs (*Zostera marina*), borstnate (*Potamogeton pectinatus*), ål (*Anguilla anguilla*), skrubbskädda (*Platichthys flesus*), rödspotta (*Pleuronectes platessa*), ejder (*Somateria mollissima*) och smålom (*Gavia stellata*).

Biogena rev: blåmussla (*Mytilus edulis*), juvenil torsk (*Gadus morhua*) och sill (*Clupea harengus*).

Ler- och sandbottnar som blottas vid lågvatten: sydlig kärrsnäppa (*Calidris alpina*), myrspov (*Limosa lapponica*), skrubbskädda, rödspotta, piggvar, havsborstmasken *Hediste diversicolor*, stor tusensnäcka (*Hydrobia cf. ulvae*).

Estuarier: havsöring (*Salmo trutta*), skrubbskädda, abborre (*Perca fluviatilis*) och småspigg (*Pungitius pungitius*).

Bevarandemål för Natura 2000-arter

Naturtyperna ska kunna fungera som livsmiljö och födosöksområde för tumlare och knobbsäl. Tumlare ska kunna utöva sina naturliga beteenden som t ex födosök, parning, kalvning och digivning utan att störas av mänskliga verksamheter. De ska kunna simma fritt utan att riskera att fastna i fiskeredskap och området ska ha en naturligt god tillgång på föda. De ska kunna vara på naturliga avstånd från varandra utan att deras kommunikation störs av ljud skapade av människan. De ska heller inte skrämmas bort/stressas av undervattensbuller. Motsvarande, i tillämpliga delar, ska gälla för knobbsäl. Båda arterna är sk Natura 2000-arter och de ska finnas i livskraftiga populationer.

Icke naturtyper

De mindre landområden som ingår, hävdas genom bete efter restaurering och tillåts på så sätt inte att växa igen med bladvass eller annan högvuxen vegetation, utan kan utveckla naturtyper och fungera som häcknings- och födosöksmiljöer för främst vadarfåglar.

Framtida uppföljning av planen kan medföra att nuvarande bevarandemål ändras och att nya mål läggs till.

Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus

Naturtyper

Sublittorala sandbankar (1110 och undergrupperna 1111 och 1113)

De sublittorala sandbankarna domineras av sand och grus. På större djup och i norr finns finare fraktioner med finsand. Den norra delen av området är mindre exponerat och ligger i anslutning till Saxåns mynningsområde och här förekommer även lera. Närmast land, på ca 0,1–1 m djup växer natingar (*Ruppia cirrhosa* och *R. maritima*) (täckningsgrad 5-50%) längs med hela kuststräckan men täckningsgraden är högre i den mer långgrundade delen i norr. Små förekomster av nate (*Potamogeton pectinatus*) finns i den norra delen tillsammans med ålgräs. Ålgräs dominerar på större djup (täckningsgrad 50–100%) men även i den södra mer exponerade delen där deras rotsystem gör att de kan hålla sig kvar och de påträffas heltäckande. Fjäderslick (*Polysiphonia fucoides*) finns på de lite mer vågutsatta lägena med stenigare inslag.

Vegetationsfria bottnar finns främst på djupare partier, men även i enstaka områden närmare land, speciellt i den södra delen. Parallellt med stranden finns sandrevlar som skyddar innanför liggande områden. Fiskar som ål, skrubbskädda, rödspotta, piggvar, slätvar och tunga nyttjar området för uppväxt och det har även betydelse för arter som nattetid letar föda i grundare områden. I ålgräset påträffas bl a den rödlistade köpenhamnsmusslan *Parvicardium hauniense*. I den södra delen dominerar kräftdjuret *Bathyporeia pilosa* och här förekommer också *Haustorius arenarius*, en fauna som tyder på exponerade sandbottnar med låg halt av organiskt material. I norra delen finns betydande populationer av marina dagmaskar (*Oligochaeta indet*) och en relativt hög individtäthet av havsborstmasken *Hediste diversicolor*. Tusensnäcken *Hydrobia ulvae* och slammärlan *Corophium volutator* kan också särskilt omnämnas som arter med ställvis dominerande förekomster, liksom hästräkan *Crangon crangon*.

Naturtypen är viktig för områdets sjöfåglar, särskilt för rastande och övervintrande fåglar. Mängder av fågel av åtskilliga arter, t ex svanar, gäss, änder, sothöns och måsfåglar uppehåller sig då i området och betar av bottenvegetationen eller äter

småfisk, snäckor, musslor eller andra bottendjur. För dykande sjöfågel är den norra halvan av Natura 2000-området det viktigaste, och under vintern kan stora mängder knipor, vigg och skäggdopping ses. Området är även av betydelse som uppväxtområde för fågel. Särskilt kan nämnas ejder som i takt med att ungarna växer födosöker på allt större djup.

Naturtypen nyttjas även av tumlare och säl, främst de djupare delarna.

Naturtypen bedöms ha fullgod bevarandestatus, men det finns områden som är påtagligt skadade av mänsklig påverkan där t ex sandtäkt har skett och ett bärgningsarbete av en flytdocka utförts.

Estuarier (1130)

I Natura 2000-området ingår Saxåns huvudfåra. Ett begränsat flöde kommer från en åfåra strax söder om denna huvudfåra, men som ligger utanför området. Finare sediment tillförs de annars sanddominerade bottenarna och i mötet mellan det söta åvattnet och saltare havsvattnet, minskar strömhastigheten och det finare sedimentet, siltig sand, ansamlas och leder till en ständig deltabildning och uppgrundning där bl a bladvass får fäste. De stora variationerna i bl a salthalt gynnar stresståliga organismer. Havsöring kan särskilt omnämnas men estuariet är en del av hela Natura 2000-områdets värdekärna för häckande vadarfåglar, särskilt den norra delen vars stränder hävdas genom bete och inte är igenvuxna. Andra arter är t ex hästräka (*Crangon crangon*), lerstubb (*Pomatoschistus cf microps*), slammärta (*Corophium volutator*), havsborstmask (*Hediste diversicolor*), marin daggmack (*Oligochaeta indet*).

Naturtypen bedöms ha fullgod bevarandestatus.

Ler- och sandbottnar som blottas vid lågvatten (1140)

Naturtypen sträcker sig längs med hela Natura 2000-områdets mest strandnära delar och har ett bottensubstrat där sand och grus dominerar men det finns även områden med finsand. Här förekommer stora variationer i vattenstånd, men även salthalt och temperatur vilket gynnar stresstoleranta organismer. Ålgräs kan förekomma liksom nating (*Ruppia cirrhosa* och *R. maritima*), men blågrön- och kiselalger dominerar. Fintrådiga alger kan förekomma. Naturtypen är viktig för t ex vadarfåglar (sydlig kärnsnäppa, storspov, skärfläcka, grönbena m fl) och änder (ejder, gravand, skedand m fl) som här söker föda under häckning, rastning och övervintring.

Kommersiella fiskarter som skrubbskädda, rödspotta, piggvar nyttjar naturtypen tillsammans med annan småfisk.

Bland bottenfaunan kan nämnas kräftdjuren *Bathyporeia pilosa*, *Haustorius arenarius*, hästräkan *Crangon crangon*, havsborstmasken *Hediste diversicolor*, tusensnäckan *Hydrobia ulvae*, Östersjömussla (*Macoma baltica*) och sandmussla (*Mya arenaria*).

Naturtypen bedöms ha fullgod status även om ett relativt litet område är påverkat av grävningsarbete i samband med bärgningen av en flytdocka.

Rev (1170, förekommande undergrupp är biogent rev, mussel- eller ostronbank 1171)

Mindre ytor med blåmusslor (*Mytilus edulis*), med en täckningsgrad på 10–40%, finns på sandbotten i den norra delen utanför revlarna. I söder återfinns musselbankar även i det mer skyddade området innanför revlarna på så grunt vatten som 0,5 m djup. Ung torsk (*Gadus morhua*) är en typisk art utöver blåmusslan. För musselätande änder såsom ejder har de biogena reven en stor betydelse. Tillsammans med omgivande bottnar bidrar reven till att skapa en artrik fisk- och bottenfaunasammansättning i havsområdet.

Naturtypen bedöms ha fullgod status.

Områden utan naturtyper

Det finns mindre områden som inte är naturtyp. Områdena kommer att restaureras och en utveckling mot flera naturtyper är möjlig då de ligger precis vid strandlinjen. Sannolika naturtyper är *ler- och sandbottnar som blottas vid lågvatten, annuell vegetation på driftvallar*, och *ler- och sandsediment med glasört och andra annueller*. Den sistnämnda kommer förhoppningsvis dominera arealmässigt.

Natura 2000 – arter

Tumlare (1351)

Tumlaren är en liten tandval där vuxna djur vanligtvis är 1,4–1,7 m långa. I svenska vatten förekommer tre genetiskt distinkta populationer av tumlare och utav dem är det främst Bälthavspopulationen som nyttjar Öresund och Lundåkrabukten året om. Tumlaren är dock en migrerande art som rör sig över stora områden. Det finns därför inga exakta populationsgränser. Dansk forskning där djur märkts med satellitsändare visar att tumlare går in i Lundåkrabukten.

Tumlaren har ett högt energibehov (särskilt vuxna honor pga dräktighet (ca 10 mån) och digivning (ca 10 mån) och är starkt knuten till produktiva områden, t ex utsjöbankar och uppvällningsområden. Vanligen rör sig tumlaren i områden med djup på mellan 20–200 m men honor med kalvar kan gå in på grundare vatten – ända in på 1,5–2 m djup.

Tumlaren följer till viss del sina bytesdjurs vandringar. Fet stimfisk, eller den art som har högst energiinnehåll för tillfället men även bottenlevande fisk står på menyn. Morfologin hos Bälthavspopulationen tyder på att den inriktat sig mer på bottenlevande arter.

Tumlare blir könsmogna vid 3–4 års ålder men endast 25–30 % av honorna blir så gamla att de lyckas föda upp en kalv. Från det att kalven föds under försommaren och

till dess att den slutat dia är den tätt knuten till sin moder för sin överlevnad. Arten är förhållandevis kortlivad och har en låg reproduktionsförmåga vilket gör den mycket känslig för människorsakad dödlighet.

Tumlaren är helt beroende av sin hörsel för att överleva. Den använder sig av ekolokalisering för att kommunicera, navigera och att hitta föda. Detta gör den mycket känslig för buller.

Tumlaren har inte fullgod bevarandestatus. I den senaste rapporteringen enligt art- och habitatdirektivet är statusen angiven som dålig (U2) i både den atlantiska och baltiska regionen.

Knubbsäl (1365)

Det finns tre delpopulationer av knubbsäl i svenska vatten; där den i Kattegatt och södra Östersjön också är den som rör sig i dessa vatten. Populationstillväxten på sälarna som finns runt Falsterbohalvön ligger på ca 2% och är lägre på grund av konkurrens med gråsäl än den som övriga delpopulationer i Västerhavet har (6%). Knubbsäl har svårare att hävda sig mot gråsäl och är också mer stationär. På Skabbrevet, i Natura 2000-områdets nordvästra del kan flera tiotals knubbsäl (ibland dryga 100 individer) ses vila emellanåt och lokalen tillhör en av de viktigaste för knubbsälarna i södra Östersjön.

Populationsnivåerna är långt ifrån de nivåer som fanns innan de hårda jaktkampanjerna, bl a med skottpengar, som bedrevs på 1800-talet och en bit in på 1900-talet, med efterföljande skador pga miljögifter och epidemier.

Honorna blir könsmogna vid 3–4 års ålder och får sin första kut i genomsnitt vid dryga 4 år. Kutpälsten fälls normalt strax efter födseln vilket är en anpassning till att ungen ska kunna simma och dyka nästan direkt. Digivningen varar 3–4 veckor och ger en kraftig viktökning. Därefter lämnar kuten modern.

Pälsbyte på vuxna djur tar några veckor och sker fr o m senare delen av juli in i augusti. Under denna tid tillbringar djuren en stor del av tiden på land.

Knubbsälen livnär sig på de arter som finns tillgängliga för tillfället och äter därmed ett stort antal fiskarter som i huvudsak fångas i anslutning till vegetationsfria grunda mjukbottenar. Den har svårare att fånga fisk i områden med vegetation. Studier har visat att olika flatfiskar dominerar markant i födoval. Torsk och tobis är andra viktiga bytesfiskar.

Knubbsäl bedöms ha fullgod bevarandestatus.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Nedan redovisas exempel på åtgärder som riskerar att påverka utpekade naturvärden negativt. Innan en åtgärd genomförs måste verksamhetsutövaren ta ställning till om den specifika åtgärden riskerar att påverka miljön i Natura 2000-området på ett betydande sätt. I så fall ska kontakt tas med Länsstyrelsen.

Samspelet mellan grunda sandbottnar av växlande utseende, bottenfauna, fiskreproduktion och fågelliv är av stort ekologiskt intresse. Dessa samspel kan lätt påverkas av olika hotfaktorer, vilket gör att området med dess strukturer och typiska arter tillsammans utgör en ekologiskt känslig enhet.

Markexploatering/markpåverkan och buller:

Alla typer av exploateringsföretag; anläggningsarbeten, byggnation, grävning, schaktning, muddring, utfyllnad, täkt av sediment eller sten, förankringar, dragning av kablar och ledningar etc i eller utanför området kan förstöra eller skada naturtyper och arter. Påverkan kan t ex ske genom att naturtyp tas i anspråk och/eller genom påverkan på vattenutbyte, substratförhållanden, strömförhållanden, ökad grumling (påverkan genom ljus och mängd partiklar), vibrationer, sammanpackning/slitage genom tramp, undervattensbuller och nattbelysning.

Exploatering kan även leda till att fler människor/farkoster rör sig genom området och därmed störa djurlivet. Utestängningseffekter, se nedan, ändrade vandringsvägar är exempel på konsekvenser. På grunda bottnar med lösa sediment kan en återkolonisering av olika organismgrupper ta mycket lång tid, t ex om vegetationen har skadats eller om bottenpografien/strukturen påverkats.

Uppförande och drift av vindkraftverk kan leda till förändrade substratförhållanden med mer hårda ytor samt även påverkar strömförhållanden. Under uppförandestadiet störs botten och uppvirvling av bottensediment kan störa primärproduktionen vilket få konsekvenser högre upp i näringsväven. Buller och rörelser (även från andra källor än de kopplade till markexploatering) kan ha bortskrämmande och/eller skadlig fysiologisk/fysisk effekt på fisk, sjöfågel och marina däggdjur. Dessa djurgrupper kan även påverkas negativt av driftverksamheten knuten till etablerade anläggningar, t ex buller och vibrationer från verken och sjötrafiken, ökade rörelser i området av sjötrafik m m genom t ex störningar och grumling. Verksamheterna kan även leda till en sk utestängningseffekt för djurgrupperna vilket innebär att arealen tillgänglig för t ex övervintring, födosök, reproduktion eller uppväxt minskar.

Olika former av markexploatering, t ex sandtäkt och utfyllnader, kan även leda till att människans fiske skadas.

Föroreningar, utsläpp, turbulens m m:

Läckage, utsläpp och nedfall av näringsämnen från jordbruket, andra källor på land eller i luften samt från sjötrafik kan bidra till att havsområden övergöds.

Planktonproduktionen ökar vilket resulterar i minskat siktdjup och påverkar artsammansättningen. Snabbväxande ettåriga trådalger konkurrerar ut ålgräs och makroalger. Dessa fintrådiga alger kan i sin tur bilda drivande algmattor som utsöndrar gifter, hindrar fisk att söka föda samt hindrar evertebrater med planktoniska larvstadier att bottenfälla. Syrebrist på bottenarna kan också uppstå då den syrekrävande bakteriella nedbrytningen ökar.

Föroreningar i vattnet t ex i form av grumling och utsläpp av olja och kemikalier från tillrinnande vattendrag eller från punktkällor på land.

Den stora mängden fartygstrafik i Öresunds farleder men även i bukten, t ex, kan innebära stor risk för oljeutsläpp eller läckage. Utsläpp av t ex olja kan orsaka stora skador på fåglar, fiskar, bottenfauna och kustmiljöer. Skadorna kan även vara indirekta genom att en arts föda påverkas negativt.

Kemikalier som används i oljebekämpande syfte, sk dispergeringsmedel, kan också skada havsmiljön, liksom vissa båtbottnfärger.

Spridning och ackumulering av bl a organiska miljögifter och tungmetaller i akvatisk miljö påverkar både bottenfaunan och djur högre upp i näringskedjan.

Djupgående farkoster eller sådana som framförs i hög hastighet i vatten med grunda botten riskerar att riva upp bottensediment, genom svall eller turbulens, eller gå på grund.

Vattenregleringar, dikningar m m

Olika former av vattenverksamhet, inom och utanför området, som t ex regleringar av vattendrag, dikningar och dräneringar kan leda till förändrade hydrologiska och vattenkemiska förhållanden.

Nedskräpning

Sjöfåglar och marina däggdjur kan fastna i rep och övergivna fiskeredskap och drunkna. Djur som äter makro- eller mikrokräp istället för naturlig föda hindras i sin tillväxt eller förgiftas och kan svälta ihjäl.

Fiske

Fiske efter hotade arter, särskilt hotade typiska arter för respektive naturtyp, eller på bestånd som är hotade.

Ett för stort uttag av fisk leder till att bestånden minskar och får svårt att återhämta sig. Det kan också leda till ändrad artsammansättning och/eller storleksfördelning vilket i sin tur kan orsaka negativa kaskadeffekter i födokedjan.

Fiske med redskap som leder till att bottnarna inklusive fauna och vegetation skadas eller ger bifångster av marina däggdjur, fåglar eller icke-målarter. Bottensatta stormaskiga garn medför störst risk för bifångst av sjöfågel och marina däggdjur, där risken ökar med bl a storlek på maskor. Det finns även andra faktorer kopplade till redskapsutformning och användning som påverkar bifångstrisken.

Ickeselektiva fiskeredskap som hotar den biologiska mångfalden.

Fiske, liksom andra aktiviteter t ex jakt, kan ha en störande påverkan genom att andra arter skräms bort från ett område som annars skulle ha använts för exempelvis födosök eller uppväxt.

Främmande arter, populationer

Främmande arter och populationer, introducerade genom t ex ballastvatten, odling eller egen spridning, kan ändra konkurrensförhållanden, döda, sprida smitta, ändra genetik och därmed anpassningsförmåga hos befintliga, inhemska bestånd.

Förlust av sammanhängande områden - isolering

Skador av olika anledningar och karaktär på habitat eller arter inom ett område eller i ett eller flera andra områden i ett ekologiskt funktionellt nätverk av områden kan påverka både växt- och djurliv lokalt men även i de andra områdena i nätverket. Områden i ett nätverk kan ha olika betydelse för skilda livsstadier, t ex som källa för larvspridning eller för uppväxt.

Igenväxning på land

Utebliven hävd, genom t ex upphört bete, på de strandmarker som ska restaureras innebär att både naturtyperna i sig som förväntas utvecklas och deras funktion som t ex häcknings- och födosöksmiljöer kan skadas.

De största hoten mot tumlaren:

De största hoten mot tumlaren är som bifångst i garnfisket, särskilt bottensatta stormaskiga garn men även övergivna redskap, samt bullerstörningar. Tumlarna har svårt att upptäcka garnen och möjligheterna att göra detta beror bl a på bakgrundsljud, garnens reflektionsförmåga, om tumlaren är fokuserad på annat t ex annan störning eller av att leta föda, eller om tumlaren faktiskt ekolokaliserar, vilket den inte gör hela tiden. Ekolod som använder samma frekvenser som tumlaren har för sin kommunikation, eller annat buller, kan göra att kalven tappar bort sin mamma. Militär verksamhet, anläggningsarbeten och prospekteringar till havs kan orsaka mer eller mindre permanenta hörselskador eller skrämman iväg tumlarna från viktiga födosöksområden.

Andra hot är fartygstrafik, fritidsbåtar annat friluftsliv som riskerar separera en mamma med kalv från varandra, miljögifter, samt brist på föda och/eller föda av god kvalitet.

De största hoten mot knobbsäl

Det största hotet mot knobbsäl är den generella minskningen i fiskbestånden pga av människans fiske. Minskad födotillgång är den begränsande faktorn för sälpopulationernas tillväxt genom att den ger en minskning i kutarnas medelvikt och därmed markant ökar deras dödlighet.

Epidemier är ett annat hot. Forskning visar dock att sälpopulationer har en god chans att återhämta sig fort från epidemier om de har gott om föda och i övrigt har en normal tillväxthastighet med individer i god kondition.

Tidigare var miljögifterna ett stort hot. Lite av detta lever kvar genom att det fortfarande finns en förhöjd benskörhetsfrekvens och sannolikt nedsatt immunologisk status. Tillväxthastigheten för södra Östersjöpopulationen är lägre än den i Skagerrak, både som resultat av lägre reproduktion och högre mortalitet.

Bifångstproblematiken längs Sveriges västra kust har minskat i de områden där ålfisket är förbjudet. Bifångsten är dock ett av hoten mot arten, särskilt storryssjor och nät, där risken ökar med ökad maskstorlek.

Andra hot är jakt och annan mänsklig närvaro/störning.

Skydd och bevarandeåtgärder

Bevarandeåtgärderna består av nuvarande och eventuella planerade skydd, restaureringsåtgärder, som vanligtvis är större engångsåtgärder, och löpande skötsel, som inte är engångsåtgärder och som behöver göras löpande.

Ingrepp som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd av länsstyrelsen enligt 7 kapitlet 27–29 § miljöbalken. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Bevarandeplanen ska också fungera som underlag för bedömningen av om tillstånd behövs och om tillstånd kan ges.

Vid genomförandet av art-och habitatdirektivet utgår man från att alla verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd. Enligt övergångsbestämmelserna krävs inte ett sådant tillstånd för verksamheter som påbörjats före 1 juli 2001 under förutsättning att de vid denna tidpunkt hade tillstånd enligt 9 eller 11 kap miljöbalken (eller motsvarande äldre bestämmelser). De tillståndsgivna verksamheterna skyddas av rättskraften i tillståndet. Syftet med övergångsbestämmelserna var inte att undanta tillståndskravet för framtida förändringar av befintliga verksamheter utan man ville undvika en obligatorisk omprövning av

samtliga verksamheter som bedrevs 1 juli 2001. Vid ändringar av verksamheter och vid nyanläggning aktualiseras dock tillståndsplikten.

Staten har det övergripande ansvaret för skötseln av Natura 2000-områden och för att bevarandemålen uppnås. En förutsättning för att nå målen är ett gott samarbete mellan staten och den eller dem som äger eller brukar marken. Om skötseln av ett Natura 2000-område orsakar merkostnader för en markägare eller arrendator kan ersättning fås, till exempel miljöersättning för betesmarker. Markägaren kan även skriva skötselavtal med Länsstyrelsen.

Markägare kan eventuellt få rätt till ersättning om tillstånd inte kan ges och Natura 2000 innebär avsevärda begränsningar i pågående markanvändning inom den berörda delen av fastigheten. Ersättning ges dock inte i alla fall t.ex. inte om man blivit nekad att bygga hus inom Natura 2000-områden. Miljöstöd inom betesmarker anses också vara en form av ersättning.

I enlighet med miljöbalkens bestämmelser ersätts inte fiske på allmänt vatten om tillstånd inte kan ges. Fiskerilagstiftningen innehåller inte några bestämmelser om ersättningar för inskränkningar i fiske vare sig på allmänt eller enskilt vatten

Skydd och reglering

Förutom en smal remsa i söder ingår Natura 2000-området samt ett större angränsande område i havet i det nyligen beslutade naturreservatet Lundåkrabukten. Naturreservatet har dock överklagats, men de beslutade ordningsföreskrifterna gäller ändå. När detta naturreservat vunnit laga kraft kommer äldre områdesskydd som naturminnet vid Saxåns mynning och naturreservatet Järavallens havsdel att upphöra och istället inkluderas i det nya naturreservatet. I naturreservatet tillvaratas marina bevarandevärden, med särskilda föreskrifter för detta liksom en skötselplan. Det finns ett behov av att reglera fiske för att bättre ta tillvara områdets bevarandevärden och dessa regleringar kommer sannolikt att göras i fiskerilagstiftningen.

Strandskyddsbestämmelser gäller 300 m ut i havet från land, men också på angränsande strandmark.

I Öresund är fisket gemensamt för svenska och danska fiskare d v s svenska fiskare får fiska på danskt vatten och danska på svenskt. Undantaget är dock i viss mån fisket innanför ett djup av sju meter. Inom detta område får det andra landets fiskare endast bedriva sillfiske med nät och, under månaderna juli t o m oktober, även krokfiske. Utanför sjumetersgränsen är allt trål- och vadfiske förbjudet inom ett område som i norr begränsas av en linje mellan Elleskilde Hage och Lerberget och i söder begränsas av en linje mellan Stevns fyr och Falsterbo fyr.

Delar av området är befintliga fiskefredningsområden:

Saxåns fredningsområde där allt fiske är förbjudet fr o m 15 september t o m 30 april, Lundåkrabuktens fredningsområde: allt fiske är förbjudet med undantag av handredskap om fiskemetoden som sådan inte kräver användning av båt samt fiske med ålryssjor. Det finns ett pågående arbete med att se över fiskebestämmelserna i området för att bättre tillgodose bevarandevärdena gällande särskilt övervintrande sjöfågel och hotade arter.

Prioriterade bevarandeåtgärder

- Lämna området till fri utveckling av naturliga processer så att den mänskliga påverkan på bevarandevärdena är obetydlig.
- Förstärka områdets skydd genom att naturreservatsbildningen vinner laga kraft.
- Reglera fiske genom tillämplig fiskerilagstiftning för att minska risken för betydande påverkan på skyddsvärdena genom bifångster av sjöfågel, marina däggdjur, samt hotade fiskarter.
- Reglera fiske genom tillämplig fiskerilagstiftning för att förhindra riktat fiske på hotade typiska arter.
- Lokalisering och uppsamling av förlorade fiskeredskap, samt uppsamling och bortförsl av ilandflutet skräp.
- Begränsa uppkomst av undervattensbuller i och utanför området.
- Restaurering av botten påverkade av täkt eller bärningsarbeten för att undvika ansamling av organiskt material som orsakar syrefria botten och skadar organismer.
- Motverka introduktion, ökning i antal och påverkan av invasiva arter och deras spridning.
- Begränsa uppkomst av sammanpackning av sediment, genom slitage eller tramp, och därmed skada på bottenfauna direkt eller som föda åt arter högre upp i näringskedjan.

Restaureringsåtgärder

- Restaurering av botten påverkade av täkt eller bärningsarbeten för att undvika ansamling av organiskt material som orsakar syrefria botten och skadar organismer.
- Restaurera ingående och angränsande strandmarker som är ohävdade så att naturtyper kan utvecklas som förstärker naturvärdena och funktionen i Natura 2000-området genom ekologiskt samspel och genom att många naturvärden är beroende av både land- och havsmiljöerna.

Löpande skötsel

- Natura 2000-området kräver ej mycket skötsel då det viktigaste för bevarandet av områdets naturvärden är att den mänskliga påverkan inte, varken inom eller utanför området, är på sådana nivåer att det skadar dem.

- Underhåll och utmärkning av anordningar som visar restriktionsområden för friluftslivet
- Fortsatt hävd genom i första hand bete på nuvarande angränsande strandmarker och på de som planeras restaureras. Betsdjuren bör kunna gå ut i havet där havsbotten så tillåter.
- Uppsamling av ilandflutet skräp och lokalisering och uppsamling av förlorade fiskeredskap.

Uppföljning

Uppföljning av naturtyper och arter inom Natura 2000-områdena kommer att ske med omdrev vart 6:e eller 12:e år beroende på naturtyp och art. Vissa delar av uppföljningen, som t.ex. areal är obligatoriska medan andra delar kan väljas av länsstyrelserna själva. Mer information om enskild naturtyp/art finns på Naturvårdsverkets hemsida.

Uppföljning av vattnets kvalitet m m ska ske enligt etablerade metoder som används inom vatten- och havsförvaltningen, miljöövervakningen och recipientkontrollen.

Referenser

Artdatabankens Artfaktablad (1992-2001) för de rödlistade arterna och Natura 2000-arterna inom området.

Artdatabankens information till Länsstyrelsen i Skåne Län om rödlistade arter, GIS-skikt. Löfroth M. (ed.) 1997. Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000. Naturvårdsverket. Naturvårdsverkets förlag.

Carlström, J. & Carlén, I. 2016. Skyddsvärda områden för tumlare i svenska vatten. AquaBiota Report 2016:04. 91 sid.

Green, Martin och Nilsson, Leif. 2015 och 2016. Biologiska Institutionen, Lunds Universitet. Muntligen om sjöfågelförekomst.

Green, M., Haas, F. och Nilsson, L. 2017. Yttrande om naturvärden gällande sjöfågel och säl i norra Lundåkrabukten, Öresund – särskilt Skabbarevet och Valagrundet. Biologiska Institutionen, Lunds universitet.

Göransson, P., Karlsson, M. och Carlsson, L. PAG Miljöundersökningar. 2010. Marinbiologiska undersökningar i Skåne 2008. Länsstyrelserapport 2010:33.

Havs- och vattenmyndigheten. Digital fångstrapporering av det svenska yrkesfisket för åren 2011-2016.

Härkönen, Tero. 2016. Naturhistoriska riksmuseet, muntligen säl. Översiktsplan för Landskrona och Kävlinge kommuner

SGU: Kartvisaren: Skånestrand 2016. <https://apps.sgu.se/kartvisare/index.html>

Sveegard, S. 2015-2016. Underlagsmaterial för tumlarförekomst, delvis redovisat i Länsstyrelsens redovisning till Naturvårdsverket angående förslag på nya Natura 2000-områden för tumlare , diarienummer 511-1208-14, 1200-001.

Sveegaard, S. Teilmann, J., Berggren, P., Mouritsen, K.N., Gillespie, D., Tougaard, J., 2011. Acoustic surveys confirm the high-density areas of harbour porpoises found by satellite tracking. ICES Journal of Marine Science.

Havs- och vattenmyndighetens rapport 2014-12-30: Sälpopulationernas tillväxt och utbredning samt effekterna av sälskador i fiske.

Havet 1888. Utgiven av Havsmiljöinstitutet, 2015.

Bilagor

1. Karta med naturtyper enligt Natura 2000
2. Naturtypskoder för kartan
3. Rödlistade och hotade arter

Upprättad av Länsstyrelsen Skåne

Planförfattare: Agnes Jansson

Senast reviderad 2017-07-07 av Eva Ohlsson

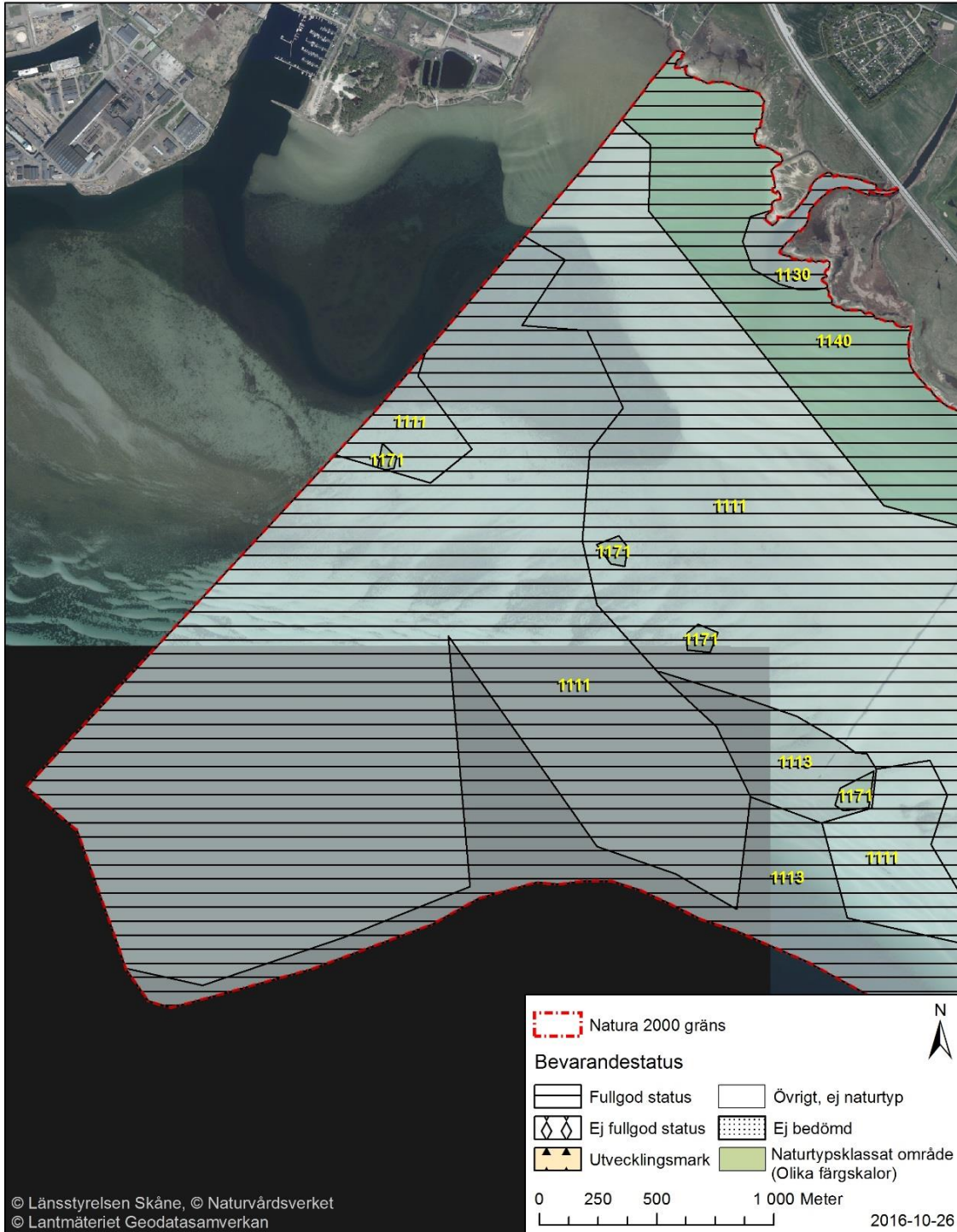
Bilaga 1: Karta med naturtyper enligt Natura 2000 (1 av 3)

**Natura 2000-området
Saxåns mynning-Järavallen (SCI), SE0430162
med naturtyper**

Karta 1 av 3

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

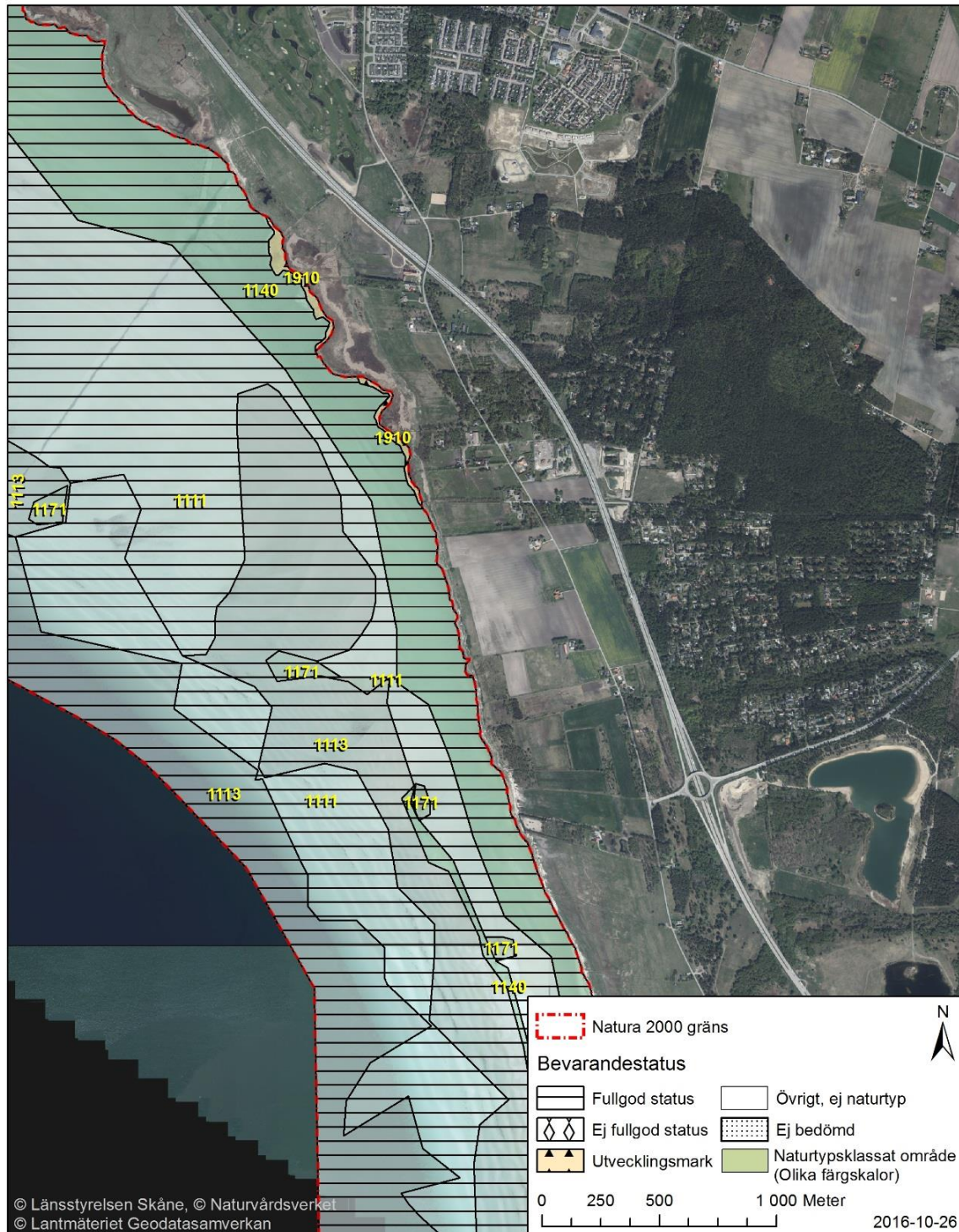
Bilaga 1: Karta med naturtyper enligt Natura 2000 (2 av 3)

Natura 2000-området
Saxåns mynning-Järavallen (SCI), SE0430162
med naturtyper

Karta 2 av 3

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Bevarandeplan för Natura 2000-området

Saxåns mynning-Järavallen (SCI), SE0430162

Länsstyrelsen Skåne

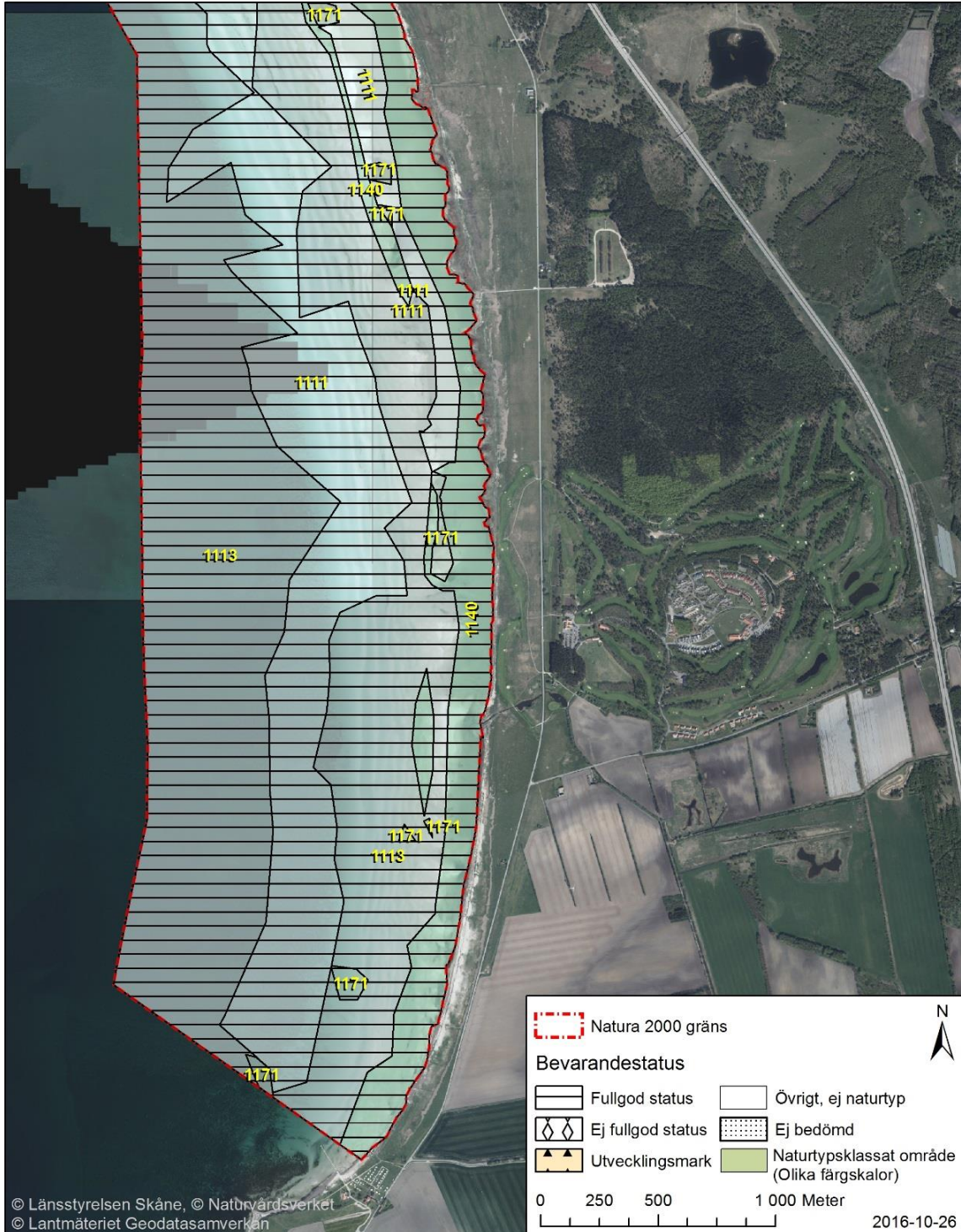
Bilaga 1: Karta med naturtyper enligt Natura 2000 (3 av 3)

**Natura 2000-området
Saxåns mynning-Järavallen (SCI), SE0430162
med naturtyper**

Karta 2 av 3

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Bilaga 2

Naturtypskoder för kartan

Natura 2000-naturtyper

1110 – Sublittoral sandbankar, följande undergrupper finns:

1111 – Sublittoral sandbank med vegetation dominerad av ålgräs/marina kärlväxter

1113 – Sublittoral sandbank fri från vegetation

1130 – Estuarier

1140 – Ler- och sandbottnar som blottas vid lågvatten

1170 – Rev, följande undergrupp finns:

1171 – Biogent rev, mussel- eller ostronbank

Ej naturtyper

1910 – Grunt vattenområde (<6 m) med helofyter

Bilaga 3, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna

Rödlistade arter enligt artdatabankens rödlista 2015 placeras i olika hotkategorier beroende på risk för utdöende i vilt tillstånd inom olika tidsperspektiv. *Observera att fågelarter tas ej upp i denna lista utan i bevarandeplanen för Natura 2000-området enligt Fågeldirektivet; Lundåkrabukten.* Arter med extremt/mycket stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en mycket nära/nära framtid placeras i kategorin CR (Critically endangered; akut hotad) resp. EN (Endangered; starkt hotad). Arter som löper stor risk för utdöende i ett medellångt tidsperspektiv placeras i kategorin VU (Vulnerable; sårbar). Arter som bedöms ligga nära kategorin VU men inte uppfyller alla kriterier placeras i kategorin NT (Near Threatened; missgynnad). Arter som numera är livskraftiga men som tidigare varit hotade placeras i LC. F= fridlyst art, Ågp= art som har eller ska få ett nationellt åtgärdsprogram för hotade arter, B2, B4 & B5 hänvisar till resp. bilaga i art- och habitatdirektivet. *=Prioriterad naturtyp.

Naturtyp/Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori
Sublittorala sandbankar (1110), estuarier (1130), ler och sandbottnar som blottas vid lågvatten (1140), rev (1170)			
Fiskar	Torsk	<i>Gadus morhua</i>	VU
	Ål	<i>Anguilla anguilla</i>	CR
Blötdjur	Köpenhamns mussla	<i>Parvicardium hauniense</i>	VU
Däggdjur	Knubbsäl ⁵	<i>Phoca vitulina</i>	LC, F, B2, B5
	Tumlare ⁶	<i>Phocoena phocoena</i>	VU, F, Ågp, B2, B4
Utvecklingsmark mot ler- och sandsediment med glasört och andra annueller (1310)			
Kärlväxter	Saltmålla	<i>Atriplex pedunculata</i>	EN

⁵ och ⁶: Knubbsäl och tumlare förekommer sannolikt endast i naturtyperna *sublittorala sandbankar* och *rev*, även om knubbsäl naturligtvis kan ta sig ända upp på land.

Bevarandeplanen för Saxåns mynning-Järavallen

Syftet med Natura 2000-området Saxåns mynning-Järavallen i Landskrona och Kävlinge kommuner är att bevara ett långgrundt havsområde med tillhörande fauna och flora och områdets naturligt dynamiska geomorfologi.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda Natura 2000-områden och upprätta bevarandeplaner. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa och att upprätthålla Natura 2000-områdenas naturtyper och arter i gynnsam bevarandestatus inom den biogeografiska regionen.

Bevarandeplanen innehåller bevarandesyftena och bevarandemålen med Natura 2000-området via de fyra kriterierna areal, ekologiska strukturer & funktioner, typiska arter samt Natura 2000-arter (Arter i habitatdirektivets bilaga 2), beskrivning av området samt beskrivning av varje naturtyp och/eller art, förutsättningar för gynnsam bevarandestatus samt vad som kan påverka Natura 2000-området negativt. Den innehåller även information om vilka skötselåtgärder som behövs göras i Natura 2000- området.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane